

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชน*

PRESENTATION OF BUDDHIST IDEOLOGY IN LAOS THROUGH MAHACHON MAGAZINE

สุทธิลักษณ์ สวรรยาวิสุทธิ

Sutthiluck sawanyavisuthi

ปฐม หงส์สุวรรณ

Pathom Hongsuwan

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: sutthiluck1987@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชนตามกรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ จากการวิเคราะห์เนื้อหาในนิตยสารมหาชน จำนวน 24 ฉบับ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2558 ถึงเดือนธันวาคม 2559 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทในการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชน ด้านที่พบมากที่สุด คือ 1) ด้านหลักธรรมคำสอน จำนวน 13 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 54.16 ได้แก่ การทำความดี การเวียนว่ายตายเกิด การสร้างบุญสร้างกุศล และความสุกกับความสุข โดยนำเสนอผ่านธรรมะประยุกต์ การใช้สื่อเป็นช่องทางบอกบุญ และตอกย้ำ ผลิตซ้ำอุดมการณ์พุทธศาสนาทำให้บทบาทพุทธศาสนาในสังคมลาวสมัยใหม่ยังคงมองทุกอย่างในสภาพที่เป็นจริง รองลงมาคือ 2) ด้านพุทธประเพณี จำนวน 7 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 29.16 ได้แก่ การทำบุญตามประเพณี การรักษาศีล การสร้างจิตสำนึกในวันสำคัญทางศาสนา และการปฏิบัติตนตามฮีตสิบสองของชาวลาวนั้นยังคงถูกนำเสนอในทิศทางบวกสามารถสะท้อนภาพพุทธศาสนาในสังคมลาวได้หลายมุมมอง และพบน้อยที่สุดคือ 3) ด้านประเพณีและปฏิบัติตน จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 16.68 ได้แก่ การคิดดี การยกระดับเพื่อพัฒนาจิตใจ และการทำความดี โดยนำเสนอผ่านระบบค่านิยมในสังคมลาวที่ส่งผลกระทบต่อคนวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน สื่อมวลชนจึงจำเป็นต้องพยายามสื่อให้เห็นถึงอุดมการณ์และค่านิยมที่ส่งผ่านนิตยสารลาวสมัยใหม่ให้เป็นช่องทางหนึ่งในการนำเสนอข้อมูลและค่านิยมดังกล่าวไปยังคนในสังคมและนำไปสู่วัฒนธรรมที่ดีงามที่สืบทอดต่อกันมาดั้งเดิม

คำสำคัญ: การนำเสนอ, อุดมการณ์พุทธศาสนา, นิตยสารมหาชน

* Received 21 April 2020; Revised 17 June 2020; Accepted 22 June 2020

Abstract

This research was aimed to study the presentation of Buddhist ideology in Laos Through Mahachon magazine based on a critical discourse analysis. This qualitative and Quantitative study covered a content analysis of the 24 issues of Mahachon magazine released between January 2015 and December 2016. The research found that: Role in presenting Buddhist ideology in Laos through Mahachon magazine. The most common aspect is 1) Buddhist doctrines that 54.16% of the Magazines 13 volumes consisted of doing good, reincarnation, making merit and Happiness and suffering. These doctrines were displayed through applied dharma and the media as a means of soliciting for charity to communicate that The Buddhism's role in the modern Lao society is still guiding people to look at everything as reality. Next is 2) Buddhist traditions that 29.16% of the Magazines 7 volumes included traditional merit making, following the precepts, raising an awareness of paying attention to important religious days, and practicing Heet Sipsong (the 12 traditions each of which is practiced in each month of the year). These aspects were presented in a positive way. The presentation could clearly reflect Buddhism in the Lao society in many perspectives through Buddhist traditions. And 3) Behaviors comprised 16.68% of the Magazines 4 volumes included good thinking, uplifting and benefaction. These behaviors were presented through the value system in the Lao society that affects people, lifestyle in today's. The media, therefore, attempted to convey the ideology and values through modern Lao magazines as an alternative channel. Such values would benefit the people in the Lao society and lead them to good cultures that have long been inherited.

Keywords: Presentation, Buddhist Ideology, Mahachon Magazine

บทนำ

พุทธศาสนากับสังคมลาวถือว่าอยู่ควบคู่กันมายาวนาน สถานภาพของพุทธศาสนาในสังคมลาวจึงเป็นเรื่องที่รับรู้ภายในสังคมว่าการดำรงอยู่ของศาสนาคือที่มาของการวัดพื้นฐานและคุณค่าทางจิตใจของประชาชนทุกระดับในสังคมลาว อีกทั้งยังเป็นการขัดเกลาคุณสมบัติของประชาชนลาวให้เป็นคนมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ และเป็นคนดี ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองพระพุทธรูปศาสนาในสังคมลาวก็ยังคงมีอิทธิพลต่อระบบการปกครองไม่สามารถตัดแยกออกจากชาติได้ เนื่องจากประวัติศาสตร์ของชาติลาวที่ผ่านมา ได้บ่งชี้ว่า

พระสงฆ์ลาวในทุกยุค ทุกสมัย ล้วนถือธงชาติเป็นชีวิตจิตใจและถือศีลธรรมเป็นปัจจัย เป็นส่วนประกอบในการกอบกู้เอกราชทั่วผืนแผ่นดินลาว ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์ลาวจึงเป็นส่วนหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอีกทั้งยังนำหลักคำสอนทางพุทธศาสนาไปเผยแผ่ในเขตปลดปล่อยเพื่อให้ประชาชนในเขตชนบทได้เข้าใจในอุดมการณ์ทางสังคมที่ถูกเปลี่ยนแปลงไป ภายใต้อุดมการณ์สังคมนิยมในช่วงที่สังคมนิยมถูกเปลี่ยนระบอบการปกครองอย่างชัดเจนนั้น (พ.ศ. 2518-2533) ส่งผลให้พระพุทธรูปศาสนาเข้ามามีบทบาทในสังคมนิยมมากยิ่งขึ้น

พระพุทธรูปศาสนาภายใต้อุดมการณ์สังคมนิยมดังกล่าวถูกปรับเปลี่ยนองค์การปกครองสงฆ์จากการใช้ พ.ร.บ. 2502 มาเป็นองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาวนั้น ได้ยุบและยกเลิกคณะสงฆ์ธรรมยุตและมหานิกายให้เหลือเพียงนิกายเดียวคือพระสงฆ์ลาว ส่งผลให้พระสงฆ์ต้องปรับตัวและรับการศึกษาแนวความคิดอุดมการณ์สังคมนิยมของรัฐบาลเพื่อประยุกต์ให้เข้ากับหลักธรรมในพุทธศาสนาและนำไปเผยแผ่แก่ประชาชนในด้านเนื้อหาได้มีการปรับเปลี่ยนให้เข้าแนวคิดของพรรคที่อยู่บนฐานคิดของลัทธิมาร์กซ์-เลนิน เพื่อให้มีความเหมาะสมและทันสมัย เช่น หลักคำสอนในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและการสร้างพลเมืองที่ยั่งยืนประกอบอาชีพ หลักธรรมคำสอนที่เป็นนามธรรมหรือความเชื่อเกี่ยวกับ โชคชะตา ความเชื่อเรื่องมัจจุรียจะถูกห้าม อีกทั้งการเน้นไปที่การปฏิบัติทางฝึกจิตบำเพ็ญ คุณงามความดีเพื่อพ้นจากทุกข์ เป็นต้น (หอมหวล บัระภา, 2555)

ประวัติศาสตร์ชาติได้เชื่อมโยงให้เห็นว่าพุทธศาสนาเคยมีบทบาทมาแล้วตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พระสงฆ์เป็นผู้อบรมใกล้ชิดปัญหาชีวิตและครอบครัวของคนในสังคมนิยมมาเป็นเวลาช้านาน ร่องรอยของพุทธศาสนาในช่วงเวลาดังกล่าวยังคงได้รับอิทธิพลมาจนถึงปัจจุบันที่เข้าสู่ยุคของนโยบายจินตนาการใหม่ การพัฒนาประเทศภายใต้นโยบายจินตนาการใหม่ไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวแต่ยังรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม หลังจากประเทศลาวได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง คณะสงฆ์ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการในการบริหารให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ในการเผยแผ่พระพุทธรูปศาสนา จากกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีสิ่งหนึ่งที่นาสนใจคือ “สื่อ” ในประเทศลาว เนื่องจากบริบททางสังคมของ สปป.ลาวหลัง พ.ศ. 2518 จนถึงปัจจุบันมีสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีการพัฒนาตามความสัมพันธ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เช่น โทรศัพท์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ และสื่อบุคคล เช่น ฟรีเซ็นเตอร์ ดารานักร้อง พนักงานขายสินค้า เพื่อน ญาติ ฯลฯ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวลาวพอสมควร จนนำไปสู่การนำเสนอความคิดของกลุ่มคนในสังคมที่ต้องการธำรงพระพุทธศาสนาให้มีบทบาทในวิถีชีวิตวัฒนธรรมของคนลาวเหมือนในสมัยโบราณกาล (กาญจนา แก้วเทพ, 2540)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เมื่อพระพุทธรูปศาสนามีความสำคัญกับประชาชนลาวทุกระดับ สื่อในสังคมนิยมต้องมีบทบาทต่อการถ่ายทอดชุดความคิดที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธเช่นเดียวกันกับ

องค์กรต่าง ๆ ที่พยายามเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีอิทธิพลต่อประชาชนทุกระดับเช่นกัน ซึ่งในสังคมลาวปัจจุบันมีสื่อหลายชนิดที่ถูกนำเสนอผ่านความคิดของชนชั้นปกครองหนึ่งในนั้นคือ “นิตยสาร” เนื่องจากนิตยสารเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีการจำหน่ายเป็นรายปักษ์และรายเดือน จึงทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกอ่านสื่อประเภทนี้ได้บ่อยตามที่ต้องการ อีกทั้งนิตยสารยังเป็นกระแຈงจากคอยสะท้อนและบันทึกภาพของสังคม เป็นสื่อที่มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาไปตามบริบทของสังคมอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังเป็นเครื่องช่วยชี้แนะแนวทางและวิธีการดำเนินชีวิตในสังคมให้กับคนลาวรุ่นใหม่ โดยเฉพาะในด้านความคิด ความเชื่อ การปฏิบัติตัวในสังคม รวมถึงเป็นสื่อที่ชี้แนะแนวทางความทันสมัยให้กับคนลาวในยุคโลกาภิวัตน์

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในนิตยสารมหาชน ตามกรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ของ Fairclough (Fairclough N., 1995) และ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง ที่มองว่าวาทกรรมคือวิถีปฏิบัติรูปแบบหนึ่งของสังคม เนื่องจากแนวคิดนี้มีความเชื่อว่าภาษาและสังคมสัมพันธ์กันในลักษณะวิภาษวิธีคือการใช้ภาษาของคนในสังคมสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีปฏิบัติของสังคม (ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) ขณะเดียวกันวิถีปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อในสังคมก็มีผลต่อการใช้ภาษาของคนในสังคมด้วยหน้าที่ของนักวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์คือการตีแผ่สิ่งที่อยู่ภายใต้รูปภาษา อาทิ อุดมการณ์และอำนาจโดยวิเคราะห์ว่าผู้ผลิตตัวบทใช้รูปภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิดอย่างไร จากนั้นนำบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวบทมาตีความเพื่อสืบหาอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในตัวบท (เพ็ญญา คล้ายสิงโต, 2553) ในฐานะที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาเกี่ยวกับการครอบงำการต่อรองในเชิงความหมายของผู้ทำหน้าที่ในการสื่อสารในฐานะผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสาร ผ่านทางช่องทางของสื่อสิ่งพิมพ์คือ นิตยสารมหาชน มีบทบาทในการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาอย่างไร ตลอดจนการเข้าใจบทบาทของพระพุทธศาสนาในการสื่ออุดมการณ์สู่คนในสังคมลาวอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชน ตามกรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชน ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ด้านขอบเขต คือ ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อมูลจากนิตยสารที่มียอดการจำหน่ายสูงที่สุดในสปป.ลาว คือ นิตยสารมหาชน จำนวน 24 ฉบับ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2558 ถึง เดือนธันวาคม 2559 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ผลข้อมูลในรูปสถิติ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive

Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอโดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage)

2. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของ Fairclough (Fairclough N., 1995) มาศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับสังคมตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และแนวทางการศึกษาอื่น ตลอดจนการศึกษาอุดมการณ์ในวาทกรรมทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการวิจัย

3. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กลวิธีทางภาษา เพื่อให้เห็นถึงภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม ภาคปฏิบัติการทางสังคมและวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ภายใต้รูปของภาษาเพื่อให้เห็นถึงอุดมการณ์พุทธศาสนา

ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอโดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) โดยสำรวจการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชน จำนวน 24 ฉบับ ตามกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ของ Fairclough (Fairclough N., 1995) โดยเป็นการเลือกข้อมูลที่น่าสนใจมาศึกษาเป็นแบบเจาะจง (Purposive sampling) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญและเป็นเครื่องวัดคุณสมบัติของคนในสังคมลาว ตั้งแต่สมัยเจ้าฟ้าร่ม (1353 - 1373) ที่ได้ยกย่องพระพุทธศาสนาให้เป็นศูนย์กลางยึดเหนี่ยวของประชาชน อีกทั้งพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อสถาบันทางการเมือง วิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมประเพณีของประชาชนลาว ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองราชอาณาจักรลาวเป็น สปป.ลาว เข้าสู่ระบอบสังคมนิยมเต็มรูปแบบ (1975 - 1985) สิ่งที่สำคัญเร่งด่วนคือ คณะสงฆ์ของพุทธศาสนา โดยให้มีการผนวกองค์กรเข้าร่วมกับภาครัฐ นอกจากนี้พุทธศาสนาในสังคมลาวได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร การปกครองคณะสงฆ์อีกด้วย ทำให้พุทธศาสนาในปัจจุบันอยู่เหนือจิตใจของประชาชนลาวมาโดยตลอด ส่งผลให้การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนาถูกสื่อใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิดผ่านการนำเสนอในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ เป็นต้น

หากกล่าวถึงนิตยสารมหาชนเป็นนิตยสารสมัยใหม่ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิง ความสวย ความงามเทคโนโลยี และความทันสมัยในโลกปัจจุบัน การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในนิตยสารมหาชนผ่านคอลัมน์ธรรมะ ปรากฏพบการนำเสนอบทบาทของอุดมการณ์พุทธศาสนาของลาวในยุคกำลังพัฒนา ได้ก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นในสังคมชาวลาว ผ่านการสื่อสารและ

แสดงออกทางวัฒนธรรม ประเพณี ความคิด ความเชื่อ โดยเฉพาะพิธีกรรมและกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ สามารถจำแนกได้ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านพุทธประเพณี คือ กิจกรรมต่าง ๆ ของสงฆ์ ที่พระสงฆ์ปฏิบัติทำกันมากก็มีหลายกิจกรรมที่มีชาวบ้านต้องเข้ามามีส่วนร่วมด้วยจึงจะเกิดขึ้นได้ เช่น การทำบุญแห่เทียนเข้าพรรษา การตักบาตรเวียนเทียน กิจกรรมทางพุทธศาสนาเหล่านี้เป็นกิจกรรมสำคัญที่มีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี นอกจากเป็นการระลึกถึงความสำคัญของวันดังกล่าวแล้ว การประกอบกิจกรรมทางศาสนาถือเป็นการสืบทอดต่ออายุพระพุทธศาสนา และเป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้คนได้เข้าวัด ทำบุญ ไกล่ลี้ศาสนา เป็นหน้าที่อันหนึ่งของพุทธศาสนิกชนที่ดีพึงปฏิบัติด้านพุทธประเพณีที่พบในนิตยสารมหาชน ได้แก่ การทำบุญตามประเพณี การรักษาศีล การสร้างจิตสำนึกในวันสำคัญทางศาสนา และการปฏิบัติตนตามฮีตสิบสองของชาวลาว ฮีตสิบสองของชาวลาว คือ กฎมณเฑียรบาลของพระราชอาณาจักรล้านช้างในสมัยก่อนที่ตั้งขึ้นเพื่อปกครองคนลาว-ชาวลาวล้านช้างให้อยู่ในกฎข้อบังคับและแบบแผนดำรงชีวิตแบบเดียวกันและทั้งฮีตสิบสอง คองสิบสี่ เปรียบเทียบได้คือรัฐธรรมนูญและกฎหมายของพระของพระราชอาณาจักรลาวล้านช้างในยุคสมัยนั้น มีอยู่ 12 ข้อ ดังนี้ เดือนเจียง - บุญเข้ากรรม เดือนยี่ - บุญคูณลาน เดือนสาม - บุญมาฆบูชา เดือนห้า - บุญสังขาร/บุญปีใหม่มลาว/บุญสงฆ์น้ำพระ เดือนหก - บุญบั้งไฟ เดือนเจ็ด - บุญซำละ/ซำชะ เดือนแปด - บุญเข้าพรรษา เดือนเก้า-บุญข้าวประดับดิน เดือนสิบ-บุญข้าวสาก/ข้าวสาก เดือนสิบเอ็ด - บุญออกพรรษา และเดือนสิบสอง - บุญกฐิน และให้สัพระธาตุหลวง (กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาวสร้างชาติ, 2558) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ระยะกลางพรรษาแบบนี้ เชื่อกันว่าเหล่าพุทธศาสนิกชนทั้งหลายก็คงจะอิมบุญกุศลกันถ้วนหน้า เพราะนอกจากการทำบุญวันศีล วันพระทั่วไปแล้วสิ่งที่ขาดไม่ได้คือ บุญข้าวสาก เป็นฮีตที่คนลาวชาวพุทธปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่บรรพบุรุษ

(กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาวสร้างชาติ, 2558)

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในประเด็นพุทธประเพณี โดยนำเสนอประเด็นการทำบุญตามประเพณีเพื่อต้องการสื่อให้เห็นถึงความสำคัญของ “บุญข้าวสาก” ผ่านบริบททางสังคมที่ชาวพุทธลาวได้ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ซึ่งบุญข้าวสากของชาวลาวนั้นอยู่ในฮีตสิบสองเดือนสิบเป็นการเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือการเซ่นไหว้ข้าวก่อนการเก็บเกี่ยวอีกทั้งชาวลาวยังให้ความสำคัญกับบุญนี้คือการที่ผู้ถวายจะเขียนชื่อของตนลงในภาชนะที่ใส่ของทานและ เขียนชื่อลงในบาตร ภิกษุสามเณรรูปใดจับได้สากของใครผู้นั้นจะเข้าไปถวายของเมื่อพระฉันเสร็จ แล้วจะมีการฟังเทศน์เพื่อเป็นการอุทิศให้แก่ผู้ตาย เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงวิถีปฏิบัติและวิถีการ

ดำเนินชีวิตของชาวพุทธลาวในสมัยก่อน อีกทั้งผู้เขียนยังต่อยอดการณในเรื่องของความเชื่อเรื่องบุญกุศลเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อมั่นในอุดมการณ์และความศรัทธาในพุทธศาสนา

ตัวอย่างที่ 2

ผู้เขียนอยากให้ผู้อ่านรู้ว่าบุญห่อข้าวประดับดิน นอกจากจะได้อุทิศบุญกุศลให้ญาติพี่น้องแล้ว ยังปลูกจิตสำนึกให้คนรุ่นหลังได้รู้ และคำนึงถึงความกตัญญูรู้คุณที่บรรพบุรุษของเราได้สร้างไว้ก่อนและยังเป็นบุญหนึ่งที่สัตว์ต่าง ๆ ได้รับอานิสงส์จากห่อข้าวที่ชาวพุทธลาวได้นำไปวางไว้

(กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาวสร้างชาติ, 2558)

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในประเด็นพุทธประเพณี โดยนำเสนอประเด็นการสร้างจิตสำนึกในการให้ความสำคัญกับประเพณีเดือนเก้าบุญข้าวประดับดินซึ่งเดิมชาวพุทธลาวจะนับถือผีแถน นาก และอินดูจะมีการนิยมเลี้ยงผีต่าง ๆ มีการเลี้ยงผีตาแฮก เป็นต้น แต่เมื่อสังคมเปลี่ยนไปคนลาวส่วนใหญ่หันมานับถือพุทธศาสนาจึงได้หันมาทำบุญอุทิศแก่ญาติพี่น้องที่ล่วงลับเพื่อบูชาผีบรรพบุรุษและผีไร้ญาติ โดยชาวบ้านจะทำการจัดอาหาร ประกอบด้วยข้าวของหวาน หมากพลู บุหรี่ห่อด้วยใบตองกล้วยร้อยเป็นพวง เตรียมไว้ถวายพระช่วงเลี้ยงเพลบางพื้นที่อาจจะนำห่อข้าวน้อย เหล้า บุหรี่ แล้วนำไปวางหรือแขวนไว้ตามต้นไม้และกล่าวเชิญวิญญาณของบรรพบุรุษและญาติ มิตรที่ล่วงลับไปมารับส่วนกุศลในครั้งนี้ ซึ่งจากความสำคัญของบุญข้าวประดับดินที่ถูกนำเสนอขึ้นนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้ใช้วาทกรรมในการต่อยอดความคิด ความเชื่อผ่านการนำเสนออุดมการณ์ที่แฝงอยู่ภายใต้คำว่า “ชาวพุทธลาว” เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อและศรัทธาในการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาจนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวพุทธลาวรวมทั้งเป็นการ ปลูกจิตสำนึกให้กับคนรุ่นหลังได้รู้และเกิดการสร้างจิตสำนึกที่ดี การคิดดี การเห็นประโยชน์แก่ส่วนรวม อีกทั้งสร้างให้ผู้อ่านคิดและคำนึงถึงความกตัญญู

ตัวอย่างที่ 3

เมื่อก้าวเข้าสู่ฤดูฝน ชาวไร่ ชาวนาก็เริ่มลงมือปักกล้าดำนาปี ส่วนสัตว์ต่าง ๆ ก็ได้สร้างที่อยู่อาศัยเพื่อหลบพายุฝน และสิ่งหนึ่งที่ชาวพุทธลาวของเราประพฤติปฏิบัติสืบทอดต่อกันมายาวนาน ก็คือการทำบุญเข้าพรรษา ซึ่งอยู่ในฮีตที่ 8 ของฮีตสิบสองลาวของพวกเรา

(กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาวสร้างชาติ, 2558)

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในประเด็นพุทธประเพณี โดยนำเสนอประเด็นการทำบุญตามประเพณีของชาวลาวคือ บุญเข้าพรรษา หรือบุญเดือนแปด ของชาวพุทธลาวที่

ประเพณีปฏิบัติสืบทอดต่อกันมานั้นเป็นบุญทางพุทธศาสนา พระสงฆ์ลาวเข้าจำพรรษาตาม พุทธตำราสขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และประชาชนชาวพุทธลาวจะบำเพ็ญกุศลในฤดูฝนไป พร้อมกับพระสงฆ์ จะเห็นว่าจากตัวอย่างที่ 3 คือ ผลของการกระทำที่ได้สืบทอดต่อกันมาทำให้ ผู้อ่านรู้สึกตระหนักถึงความสำคัญของประเพณีและได้นำไปประเพณีปฏิบัติตนในทางที่ เหมาะสมตามวิถีของชาวพุทธลาว อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมประเพณีและเผยแผ่วัฒนธรรมให้คง อยู่สืบไปจนเกิดกระแสของอุดมการณ์พุทธศาสนาที่หันกลับไปให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดมาจากอดีต อันกลายเป็นกระแสของการพยายามสร้างวัฒนธรรมแห่งชาติใน รูปแบบของการนำเสนอผ่านความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ชาติสมัยใหม่ใน สปป.ลาว อีกทั้ง ผู้เขียนได้ใช้วาทกรรมในการตอกย้ำความคิด ความเชื่อผ่านการนำเสนออุดมการณ์ที่แฝงอยู่ ภายใต้อำนาจ “ฮึดสู้สองลาวของพวกเรา” เพื่อสร้างความศรัทธาในพุทธศาสนาให้กับชาวพุทธ ลาว

2. ด้านหลักธรรมคำสอน คือ หลักธรรมทางกายและวาจาของคนแต่ความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์นั้นจะต้องมีจิตใจเข้ามาเกี่ยวข้อง พระพุทธศาสนา จึงกำหนดหลักการความประพฤติที่ รวมกับการพัฒนากาย วาจา และ พัฒนาจิตใจเข้าไว้ด้วยกัน ทางทำความดี ทางนำไปสู่ความสุข ความเจริญ ได้แบ่งเป็นข้อประพฤติทางกาย ทางวาจาและทางใจ หลักธรรมที่ควบคุมบุคคล ไม่ให้ผิดพลาด (พระธรรมโกศาจารย์, 2547) ด้านหลักธรรมคำสอนที่พบในนิตยสารมหาชน ได้แก่ การทำความดีการเวียนว่ายตายเกิด การสร้างบุญสร้างกุศล และความสุขกับความทุกข์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4

สำหรับคติของพวกเราคนลาวชาวพุทธ จงจำไว้เสมอว่าความสวยความงามไม่คงที่ ความดีต่างหากที่คงทน เมื่อคนเราเกิดขึ้นมาลืมหืมตาโลก สิ่งแรกที่จะต้องทำก็คือรู้จักปรับตัวให้ เข้ากับสภาพแวดล้อมของธรรมชาติ นั่นก็คือ การเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นการเกิด แก่ เจ็บ ตาย สุข ทุกข์ มีพละมีพรากที่เรียกว่า: สังขารธรรม คือความไม่เที่ยงแท้ แน่นนอนของสังขาร ถ้ามีแล้วไปปรับธรรมชาติไว้เป็นจุดใจกลางแล้ว มนุษย์เราก็ก็นำตัวเองให้เข้ากับธรรมชาติและ ยอมรับในสิ่งที่เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

(กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ, 2558)

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในประเด็นหลักธรรมคำสอน โดยนำเสนอประเด็น การทำความดีและการเวียนว่ายตายเกิดเพื่อต้องการสื่อให้เห็นถึง “สังขารธรรม” ที่ถูกนำเสนอ ผ่านหลักธรรมคำสอนในรูปแบบใหม่คือสื่อประเภทนิตยสารเป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยส่งผ่านวิถี ชีวิต และวัฒนธรรมจากสากลชนวนกรรมเข้ากับท้องถิ่นก่อให้เกิดปฏิบัติการทางสังคมที่เรียกว่า อุดมการณ์ ด้วยเหตุนี้อุดมการณ์ดังกล่าวจึงได้นำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญของการกระทำ

มากกว่ารูปลักษณ์ภายนอก และการให้ความสำคัญกับธรรมชาติผ่านหลักธรรมคำสอน อีกทั้งยังได้สร้างกรอบความคิดให้กับคนในสังคมด้วยคำว่า “พวกเรา” และคำว่า “คนลาวชาวพุทธ” เพื่อให้ผู้อ่านได้นำไปทบทวนให้อ่องแท้ และน้อมนำคุณค่าของความสำเร็จในคำสอนนี้มาสู่ตน ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลกให้ไพบลูย์ยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 5

การทำบุญในพุทธศาสนานั้นมีหลายรูปแบบแต่หลาย ๆ คนก็อาจจะคิดว่าการทำบุญจะต้องไปที่วัดเท่านั้น ซึ่งแท้ที่จริงแล้วนั้นสามารถทำได้ทั้งอยู่ในวัดและนอกวัด เช่น การช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ก็ถือว่าจัดอยู่ในการทำบุญให้ทานเช่นเดียวกัน ฉะนั้นแล้วเมื่อนุญชเกิดมาก็ต้องหมั่นในการทำบุญให้ทานให้มาก ๆ เพื่อเป็นเสบียงไว้ในภพชาติหน้า การทำบุญก็เปรียบกับเราสะสมเสบียงอาหารในการเดินทางไปที่ยื่นไกล ๆ ยิ่งเราสะสมไว้มากเท่าใด ยิ่งเป็นการดี

(กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาวสร้างชาติ, 2558)

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในประเด็นหลักธรรมคำสอน โดยนำเสนอประเด็นการสร้างบุญสร้างกุศลเพื่อต้องการสื่อให้เห็นถึงการปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอน เช่น การเวียนว่ายตายเกิด การสร้างบุญสร้างกุศล และการตั้งสติ โดยนำเสนอตามหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นหลัก เนื่องจากประชาชนชาวลาวส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ การดำรงชีวิตของคนลาวได้รับอิทธิพลจากหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาซึ่งฝังรากลึกอยู่ในความคิดและชีวิตจิตใจของคนลาวมาเป็นเวลาช้านาน การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาข้างต้นผู้เขียนได้นำองค์ประกอบในพุทธศาสนาเข้ามาในตัวบทเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น นั่นคือ “พุทธธรรม หรือ พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า” ที่ประชาชนลาวยกย่องให้เป็นเครื่องวัดคุณค่าของคนในสังคมลาวให้มีบทบาทในการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินวิถีชีวิตของคนลาวทั้งสิ้น

ตัวอย่างที่ 6

เมื่อพูดถึงความรัก หลายคนคงจะมีความรู้สึกในใจว่าเป็นสิ่งที่สวยงามงดงาม เมื่อมีความรักแล้วจะทำให้ตนเองมีความสุข แต่สิ่งที่ท่านคิดมานั้นมันตรงกันข้ามกับพระพุทธเจ้าสอนไว้ว่า ความรักเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความทุกข์ ท่านยกตัวอย่างเปรียบเทียบง่าย ๆ ว่าความรักก็คือกันกับเปลวไฟ คนจะรู้จัก หรือ ไม่รู้จักไฟก็ตาม แต่เมื่อท่านเอามือไปจับไฟก็จะรู้สึกร้อนขึ้นมาทันที ความรักก็เช่นกัน ถึงแม้ว่าท่านจะรู้ หรือไม่รู้จักก็ตาม เมื่อได้รักแล้ว แน่ชอนก็ต้องได้พบกับความทุกข์ ความเจ็บปวดอันเป็นเรื่องธรรมดาของชีวิต และก็ต้องพร้อมที่จะเผชิญปัญหานั้น เพราะว่าความพลัดพรากจากไปมันเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ

(กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ, 2558)

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในประเด็นหลักธรรมคำสอน โดยนำเสนอประเด็นความรักกับความทุกข์เพื่อต้องการสื่อให้เห็นถึง “ความรักเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความทุกข์” โดยถูกนำเสนอตามหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นหลัก การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาข้างต้นผู้เขียนได้นำองค์ประกอบในพุทธศาสนาเข้ามาในตัวบทเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น นั่นคือ “พุทธธรรม หรือ พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า” ที่ประชาชนลาวยกย่องให้เป็นเครื่องวัดคุณค่าของคนในสังคมลาวให้มีบทบาทในการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินวิถีชีวิตของคนลาวทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าการนำเสนอในประเด็นความรักคือความทุกข์นั้นได้ถูกเขียนขึ้นบนหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นการนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ศาสนาสอนให้คนใช้ชีวิตและแก้ปัญหาเพื่อความอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและผู้คนจะไม่ทิ้งศาสนาเพราะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ

3. ด้านการประพุดติและปฏิบัติตน คือ การประพุดติและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนหรือแบบอย่างที่ดีปฏิบัติในพระพุทธศาสนา พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาจะช่วยให้เกิดคุณธรรมหลายประการในตัวผู้ปฏิบัติ การปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวันจะนำมาซึ่งความสงบ การมีสมาธิ และเป็นการสร้างบุญกุศลให้เกิดขึ้นกับตนเอง ตลอดจนสามารถแผ่เมตตาให้กับบรรดาสรรพสัตว์ทั้งหลายได้อีกทางหนึ่ง และเมื่อได้ปฏิบัติจนเป็นกิจวัตรประจำวันแล้วความสุขในชีวิตจะเกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติขอบนั้น ด้านการประพุดติและปฏิบัติตนที่พบในนิตยสารมหาชน ได้แก่ การคิดดี การยกระดับจิตใจ และการทำความดี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7

มนุษย์เป็นผู้ที่ประเสริฐ เป็นผู้มีจิตใจสูงส่ง ซึ่งต่างกับสัตว์เดรัจฉาน โดยอาศัยมูลเหตุของความตั้งอยู่อย่างถาวรของโลก 2 ประการ คือ อุปการคุณ เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อผู้อื่นถึงจะไม่ใช้พื้นที่นี้ร่วมอุทธรรณ์เดียวกันก็ตาม และปฏิการคุณ คือการตอบบุญแทนคุณคนอื่นที่ได้ให้การช่วยเหลือแก่ตน

ในทางปฏิบัติถ้าหากว่ามนุษย์ทั้งหลายรู้จักคำว่าอุปการคุณของท่านอื่นที่ได้มีไว้ให้แก่เรา และตั้งใจตอบแทนด้วยความเคารพ เอื้อเฟื้อ โลกมนุษย์ของเราจะน่าอยู่มากขึ้น แต่ในปัจจุบัน เมื่อวิวัฒนาการ วิทยาศาสตร์สร้างความเจริญทางด้านวัตถุที่เป็นปัจจัย 4 ส่งผลให้เกิดการแสวงหาสุข อันเกิดจากการได้ครอบครองวัตถุ จนนำไปสู่คำว่ากิเลสเกิดขึ้นในจิตใจ คำว่าแบ่งปันและตอบแทน จึงเลื่อนลงหายไปจากสังคม ฉะนั้นแล้วจึงตั้งอยู่ในธรรมะสองประการนี้ คือ การกตัญญูและรู้คุณคน ไม่ว่าท่านจะอยู่ที่ใด ความเจริญของงอกงามก็จะเกิดขึ้นอยู่ที่นั่น

(กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ, 2558)

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในประเด็นการประพจน์และปฏิบัติตน โดยนำเสนอให้เห็นถึง ความสำคัญของพุทธศาสนากับสังคมลาวในด้านวิถีชีวิต การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาข้างต้นได้กลายเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตประจำวันของคนลาว จากการวิเคราะห์พบ การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาเกี่ยวกับสังขนิม และความเป็นเหตุเป็นผล โดยอุดมการณ์นี้ มักจะถูกนำเสนอผ่านหลักธรรมทางพุทธศาสนา เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตัวบท อีกทั้ง ผู้เขียนได้สอดแทรกศีลธรรมทางพุทธศาสนา เช่น พุทธภาษิตมองโลกในแง่ความเป็นจริงเป็นสังขนิม คือ มองทุกอย่างในสภาพที่เป็นจริงถึงแม้โลกจะพัฒนาไปไกลและส่งผลกระทบต่อมนุษย์ กลายเป็นคนเห็นแก่ตัวมากขึ้น ความเป็นเหตุเป็นผลที่ถูกนำเสนอผ่านอุดมการณ์นี้ได้สอดแทรกศีลธรรมทางพุทธศาสนาเอาไว้อย่างแนบเนียน

ตัวอย่างที่ 8

พวกเราเคยคิดและเคยสังเกตไหมว่ายิ่งสังคมพัฒนามากเท่าใด จิตใจของมนุษย์ก็ยิ่งวัน ยิ่งตกต่ำลงโดยสวนทางกันกับการพัฒนาทางด้านวัตถุที่ทำให้จิตใจมนุษย์ยิ่งถอยห่างออกจากคำ วามมนุษย์ (ผู้ที่มีใจสูง)

ในทางพุทธศาสนา ธรรมะที่เป็นขั้นพื้นฐานเพื่อรับประกันสันติภาพ และความสงบสุข ของสังคมนั้น ก็คงหนีไม่พ้นเรื่องของศีล ที่เป็นข้อกำหนดกฎระเบียบไว้สำหรับรักษากาย รักษา วาจาของแต่ละบุคคลเอาไว้ให้อยู่ในความปกติ เรียบร้อย ส่วนจิตใจศีลไม่สามารถไปยับยั้ง ความคิดท่านได้ และคนลาวชาวพุทธทั้งหลาย ก็เข้าวัดรับศีลรับพรกันเป็นประจำอยู่แล้ว ก็ควร ที่จะน้อมนำเอาธรรมะธรรมะที่พวกเรายึดถือกันว่าศีล 5 มาปฏิบัติกัน

(กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ, 2558)

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในประเด็นการประพจน์และปฏิบัติตน โดยนำเสนอ ให้เห็นถึงการยกระดับด้านจิตใจ เช่น การเข้าวัดทำบุญ การรับศีลรับพรของชาวพุทธลาว โดย นำเสนอตามหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นหลัก นอกจากนี้ยังนำเสนอความเชื่อของชาว ลาวในเรื่องของการรักษากฎระเบียบทางศาสนาเพื่อนำมาสู่การพัฒนายกระดับทางด้านจิตใจ ด้วยการน้อมนำเอาธรรมะธรรมะหรือศีล 5 ที่ถือปฏิบัติมาพัฒนาคนในสังคมให้เกิดความสงบสุข ในสังคมลาว

ตัวอย่างที่ 9

การทำบุญในพุทธศาสนามีหลายรูปแบบ แต่หลาย ๆ คนก็อาจจะคิดว่าการทำบุญ จะต้องไปทำที่วัดเท่านั้น ซึ่งแท้จริงแล้วสามารถทำได้ทั้งอยู่ในวัดและนอกวัด เช่น การช่วยเหลือ สังคม การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสก็ถือว่าจัดอยู่ในการทำบุญให้ทานเช่นเดียวกัน ฉะนั้นแล้วเมื่อ

มนุษย์เกิดมาก็ต้องหมั่นในการทำบุญให้ทานให้มาก ๆ เพื่อเป็นเสบียงบุญไว้ในภพชาติหน้า การทำบุญก็เปรียบเหมือนกันกับเราสะสมเสบียงอาหารในการเดินทางไปเที่ยวอื่นไกล ๆ ยิ่งเราสะสมไว้มากเท่าไรยิ่งเป็นการดี

ท้ายนี้ขอฝากให้ผู้ที่อ่านวารสารมหาชนทุกท่าน จงสร้างความดีให้มาก ๆ โดยการให้ทานช่วยเหลือสังคม และผู้ทุกข์ยาก หยุดทำในสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติบ้านเมือง

(กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ, 2558)

การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในประเด็นการประพุดติและปฏิบัติตน โดยนำเสนอให้เห็นถึงการทำความดี โดยมากจะส่งผลทางบวก กล่าวคือ เป็นการให้ความรู้กับผู้อ่านในด้าน การประพุดติดี ด้านการให้ผล ด้านของชาติภพที่ถึงแม้จะพิสูจน์ไม่ได้ แต่ในคอลัมน์ก็หยิบยกตัวอย่างจากการสะสมเสบียงอาหารเพื่อมาอ้างอิงและนำเสนออุดมการณ์ในประเด็นของชาติภพ นอกจากนี้ยังสะท้อนภาพของพุทธศาสนาในสังคมลาวได้ ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญแบบใด กับใครหรือที่ไหนก็ตามหากได้ทำบุญถือว่าพุทธศาสนาก็ยังคงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคมได้ จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าผู้เขียนได้ใช้สื่อเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์บอกบุญผ่านวารสารมหาชนในคอลัมน์ “การสะสมบุญนำความสุขมาให้” สะท้อนให้เห็นว่าการทำบุญทั้งในวัดและนอกวัดนอกจากจะเป็นการนำเสนอผ่านมุมมองของผู้เขียนแล้วยังเป็นการบอกบุญให้ผู้อ่านวารสารทุกคนหมั่นทำความดี เสริมสร้างบุญให้กับตนเองและประเทศชาติอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าผู้เขียนได้สื่อให้เห็นถึงบทบาทในการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในสังคมลาวผ่านนิตยสารมหาชน 3 ด้าน ด้านที่พบมากที่สุด คือ 1) ด้านหลักธรรมคำสอน 2) ด้านพุทธประเพณี และ 3) ด้านการประพุดติและปฏิบัติตน ผู้วิจัยจะแสดงผลการวิจัยในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรูปแบบของบทบาทการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชน

รูปแบบของบทบาทการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนา	จำนวน เล่ม	ร้อยละ
ด้านหลักธรรมคำสอน	13	54.16
ด้านพุทธประเพณี	7	29.16
ด้านการประพุดติและปฏิบัติตน	4	16.68
รวม	24	100

ผลการวิจัยการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชน พบว่าบทบาทในการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชน ด้านที่พบมากที่สุดคือ ด้านหลักธรรมคำสอน จำนวน 13 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 54.16 รองลงมาคือ ด้านพุทธ

ประเพณี จำนวน 7 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 29.16 และพบน้อยที่สุดคือ ด้านประเพณีและปฏิบัติ
 ตน จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 16.68 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิตยสารมหาชน
 ต้องการนำเสนอบทบาทของการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาเพื่อให้เห็นถึงหลักธรรมที่สืบทอด
 ต่อกันมามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สำหรับพุทธประเพณีและการประพฤติปฏิบัติตนนั้นเป็น
 สิ่งที่ชาวพุทธทั่วไปสามารถปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวันอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นชาวพุทธลาวหรือ
 ชาวพุทธไทย นิตยสารมหาชนจึงเลือกนำเสนอบทบาทของหลักธรรมคำสอนเพื่อชักจูงให้ผู้อ่าน
 นำหลักธรรมไปประกอบการดำเนินวิถีชีวิต เนื่องจากบริบทของสังคมลาวในปัจจุบันมีการ
 พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่นำเสนอไว้ข้างต้น ซึ่งการทำ
 ความเข้าใจบทบาทของพระพุทธศาสนาในสังคมลาวปัจจุบัน นิตยสารมหาชนพยายามสะท้อน
 ให้เห็นว่าสังคมลาวกับพระพุทธศาสนามีความแนบแน่นกันอย่างแยกไม่ออก ตลอดจนคนใน
 สังคมลาวได้ถือปฏิบัติต่อเนื่องท่ามกลางความเป็นพลวัตของสังคม การนำเสนออุดมการณ์พุทธ
 ศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชนสามารถเป็นเครื่องชี้ถึงความศรัทธาที่มีต่อศาสนาได้
 เช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชน
 พบประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

อุดมการณ์ทางพุทธศาสนาเป็นอีกอุดมการณ์หนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิต
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมลาวที่คนลาวส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน และศาสนาพุทธเป็น
 ศาสนาประจำชาติ ดังที่ พุมิ วงวิจิต ได้กล่าวว่า ยอมรับว่าคนลาวนับถือพุทธศาสนามาช้านาน
 หลักการของพุทธศาสนาไม่ขัดกับหลักของลัทธิมาร์กซ์ - เลนิน หากแต่มีความสอดคล้องกัน
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการขัดเกลาคุณสมบัติของประชาชนลาวให้เป็นคนมีคุณธรรม ซื่อสัตย์
 และเป็นคนดี ดังนั้นการศึกษาเรื่อง “การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสาร
 มหาชน” ได้นำเสนอให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อบางอย่างที่สามารถพัฒนาให้กลายเป็น
 อุดมการณ์ได้คือ “อุดมการณ์พุทธศาสนา” ในการศึกษาตามมุมมองของวาทกรรมวิเคราะห์เชิง
 วิพากษ์นั้น อุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชนเป็นการปฏิรูปคำสอนพุทธ
 ศาสนาให้มีคุณค่าสอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่ ดังที่นำเสนอในผลการศึกษาข้างต้น (พุมิ วงวิจิต,
 1995) ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย พนาราม ได้วิจัยเรื่องสื่อมวลชนกับการ
 เผยแพร่พระพุทธศาสนา คือ การนำเสนอเนื้อหาของสื่อมวลชนสามารถสะท้อนภาพพุทธ
 ศาสนาในสังคมได้ ซึ่งพบว่าเนื้อหาโดยรวมที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน สามารถสะท้อนถึง
 ต้องการคำสอนแบบต่าง ๆ และความเป็นไปของพุทธศาสนาในสังคมได้ (อรทัย พนาราม,
 2545) และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิติรัตน์ สีหพันธ์ ที่วิจัยเรื่อง การรื้อฟื้นวัฒนธรรมชาติใน
 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า พุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตวัฒนธรรม

ของคนลาวมานานแล้ว ซึ่งเป็นเหตุผลเดียวของการยอมรับนับถือพุทธศาสนาในสังคมลาวในปัจจุบัน ด้วยคำสอนของพุทธศาสนาที่มีเหตุผล ทำให้พุทธศาสนาได้รับการยอมรับจากคนลาวทั้งในสมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน (กิติรัตน์ สืบพันธ์, 2550)

องค์ความรู้ใหม่

จากแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ทำให้สรุปองค์ความรู้ใหม่ได้ว่า แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ในการศึกษาอุดมการณ์พุทธศาสนาในลาวผ่านนิตยสารมหาชนนั้นเหมาะสมสำหรับในส่วนของการตีความที่ต้องอาศัยความรู้ทางภาษาเป็นหลักเพื่อให้ได้ความหมายตรงกับเจตนาของผู้เขียนในภาษาต้นฉบับ เนื่องจากนิตยสารมหาชนเป็นนิตยสารที่ใช้ภาษาลาวตลอดทั้งเล่ม อีกทั้งการพยายามอธิบายมุมมองของคนในและคนนอกนั้นอาจมีความลำเอียงได้เพราะมีโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกัน ทำให้สรุปได้ว่า การนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาทั้ง 3 ประเด็นทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า บทบาทในการนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาในสังคมลาวนั้นมีกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและค่านิยมของประชาชนสูง เพราะพุทธศาสนามีความสำคัญและสัมพันธ์กับการจัดระเบียบทางสังคมอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากพุทธเถรวาทในลาวทำให้คนยอมอยู่ในกรอบจารีตประเพณี ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางศาสนาพุทธ อีกทั้งยังเป็นยิ่งกว่ากฎหมาย เพราะสามารถทำให้ชาวพุทธลาวสามารถทำตามข้อบังคับของสังคมได้ ดังนั้นการเข้าใจบทบาทของพระพุทธศาสนาในการสื่ออุดมการณ์ผู้เขียนได้พยายามนำเสนอจุดเด่นของพระพุทธศาสนาในลาวผ่านคอลัมน์ธรรมะในนิตยสารมหาชนเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพทางวัฒนธรรมให้กับตนเอง และเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนามากขึ้น อีกทั้งผู้เขียนยังนำเสนออุดมการณ์พุทธศาสนาที่ปรากฏว่าเป็นการนำเสนอแบบผสมผสานกลมกลืนไปกับระบบการปกครองแบบมาร์กซ์ ด้วยการสร้างความเชื่อ สร้างสังคมใหม่ สร้างค่านิยมใหม่ เพื่อใช้ในการควบคุมปกครองและการรวมความเป็นหนึ่งเดียวของคนชาติ แต่ขณะเดียวกันความเข้มงวดความมีระเบียบ และอุดมการณ์ของระบอบการปกครอง ก็มีส่วนทำให้ พุทธศาสนาในลาวสืบทอดมั่นคง และมีความบริสุทธิ์ผุดผ่องมากกว่าหลายประเทศในภูมิภาค เนื่องมาจากสังคมปิดของลาวเช่นกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า อุดมการณ์ทางพุทธศาสนาที่ถูกนำเสนอผ่านนิตยสารมหาชนถูกนำเสนอในคอลัมน์ธรรมะปรากฏพบการนำเสนออุดมการณ์ 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักธรรมคำสอน พบมากที่สุด คือ จำนวน 13 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 54.16 ได้แก่ การทำความดี การเวียนว่ายตายเกิด การสร้างบุญสร้างกุศล และความสุขกับความทุกข์ โดยนำเสนอผ่านธรรมะประยุกต์ และการใช้สื่อเป็นช่องทางบอกบุญ จากการนำเสนออุดมการณ์ที่ปรากฏได้

สื่อความหมายว่าพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่ดีที่สุดสำหรับคนในสังคมลาว และตอกย้ำ ผลิตซ้ำอุดมการณ์พุทธศาสนา บทบาทพุทธศาสนาในสังคมลาวสมัยใหม่ยังคงมองทุกอย่างในสภาพที่เป็นจริงถึงแม้โลกจะพัฒนาไปไกลและส่งผลให้มนุษย์กลายเป็นคนเห็นแก่ตัวมากขึ้น รองลงมาคือ 2) ด้านพุทธประเพณี จำนวน 7 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 29.16 ได้แก่ การทำบุญตามประเพณี การรักษาศีล การสร้างจิตสำนึกในการให้ความสำคัญกับวันสำคัญทางศาสนา และการปฏิบัติตนตามฮีตสิบสองของชาวลาวนั้นยังคงถูกนำเสนอในทิศทางบวก และสามารถสะท้อนภาพพุทธศาสนาในสังคมลาวได้หลายมุมมองผ่านพุทธประเพณี และพบน้อยที่สุดคือ 3) ด้านการประพุดติและปฏิบัติตน จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 16.68 ได้แก่ การคิดดี การยกระดับจิตใจ และการทำความดี โดยนำเสนอผ่านระบบค่านิยมด้านการประพุดติดีอย่างชัดเจนว่า สังคมลาวในปัจจุบันถึงแม้จะได้รับการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลกระทบต่อจิตใจของคนในสังคมลาวเช่นกัน คนในสังคมเริ่มถอยห่างจากวัฒนธรรมหันไปสนใจเทคโนโลยีที่เข้ามาเปลี่ยนวิถีของคนในสังคมแทน แต่ค่านิยม “การประพุดติดี” ก็ยังคงสำคัญอยู่ในสังคมลาว ดังนั้น การพยายามเปลี่ยนค่านิยม ความเชื่อดังกล่าว สื่อมวลชนจึงจำเป็นต้องพยายามสื่ออุดมการณ์และค่านิยมใหม่ผ่านนิตยสารลาวสมัยใหม่ให้เป็นอีกช่องทางหนึ่ง หากสื่อมวลชนประสบความสำเร็จในการสื่ออุดมการณ์และค่านิยมดังกล่าวย่อมส่งผลดีต่อคนในสังคมลาวและนำไปสู่วัฒนธรรมที่ดีงามที่สืบทอดกันมาดังเดิม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากผลการศึกษา พบว่า สื่อมวลชนควรปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมให้กับผู้อ่านผ่านนิตยสารทุกรูปแบบในสปป.ลาว เพื่อให้ผู้อ่านได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและเกิดความสุขในการดำรงชีวิต และ อุดมการณ์พุทธศาสนาส่งผลต่อความศรัทธาในประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมา ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้สื่อมวลชนที่เกี่ยวข้อง เช่น นิตยสารลาวสมัยใหม่ ควรมีการส่งเสริมและให้ความสำคัญประเพณีและวัฒนธรรมที่พึงปฏิบัติเพื่อให้ผู้อ่านเลื่อมใส ศรัทธา และได้เรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม ส่วนข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปนั้นควรศึกษาอุดมการณ์พุทธศาสนาในนิตยสารลาวฉบับอื่น ๆ ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดใน สปป.ลาว และควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอุดมการณ์พุทธศาสนาในนิตยสารลาวกับนิตยสารไทยที่มีผลต่อชุดความคิด ความเชื่อและค่านิยมในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กรมชนเผ่าศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ. (2558). เอกลักษณ์ของชนเผ่าลาว. นครหลวงเวียงจันทน์: กรมชนเผ่า ศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2540). โลกของสื่อลำดับที่ 1. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์.
- กิติรัตน์ สืบพันธ์. (2550). การรื้อฟื้นวัฒนธรรมชาติในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารประวัติศาสตร์, 33(1), 21-35.

- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). ใน โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์. (2547). ธรรมะกับชีวิตประจำวัน. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- พุมิ วงวิจิตร. (1995). คุณสมบัติใหม่และสินค้าปะติวิต์. (อัดสำเนา). เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งลัด.
- เพ็ญนภา คล้ายสิงโต. (2553). อุดมการณ์ทางเพศสภาพในพาดหัวข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ไทย: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์. ใน วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หอมหวล บัวระภา. (2555). การพัฒนาบุคลิกภาพตามพุทธปรัชญา. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 13(3), 134 - 143.
- อรทัย พนาราม. (2545). สื่อมวลชนกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิตศาสตร์พัฒนาการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Fairclough N. (1995). Media Discourse. London: Arnold.